

tide partem elucubremus. Multipliciter definiri catholica veritas potest, *directe* vel *indirecte*, idque rursus *expresse* vel *tacite*. a) *Directe* quidem, cum veritas sub anathematis interminatione credenda proponitur. Quare tridentina Synodus: « Si quis negaverit, in venerabili Sacramento Eucharistiae sub unaquaque specie, et sub singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri: anathema sit (1). » b) *Indirecte*, cum *in obliquo*, ut ajunt, res tenenda proponitur, *in recto* autem infallibilitas Ecclesiae, quae ita docet esse sentiendum; ad hunc definitionum ordinem spectat hoc exemplum quod nobis suppeditat Concilium tridentinum: « Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit et docet: juxta evangelicam et apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non posse dissolvi... anathema sit (2). » Heic infallibilitas Ecclesiae *directe*, matrimonii vero doctrina *indirecte* sancitur. Cum enim tridentini PP. voluerint parcere græcis, matrimonium propter adulterium conjugis alterutrius dissolvi posse dogmatizantibus, cumque statuerint eadem definitione percellere novatores, qui ob contrariam Ecclesiae doctrinam

(1) Sess. XIII, can. 3. (2) Sess. XXIV, can. 7.
(3) Inquit ad rem Benedictus XIV: « Summus Pontifex nedium est Doctor, sed est Pastor, eique Spiritus sanctus assistit non modo ut definiat res fidei, sed ut Ecclesiam quoque gubernet. » De Serv. Dei Beat., et Beat. Canoniz. lib. I, cap. XLIV, n. IV. Et S. Antoninus: « Quidam sunt, quæ facit Papa, pertinentia ad statum universalem totius Ecclesie... In talibus dicendum est, quod licet absolute, pensatis solis personis Papæ, et Cardinalium, Papa cum ipsis possit errare; supposita tamen divina Providentia, et Spiritum sanctum

et consuetudinem erroris eam incubabant, suum ipsi canonem, oratore supplicante veneto, ita temperarunt, ut, asserta catholica veritate, græci ab anathemate abierint immunes, damnataque novatores remanserint. Hac definitionis specie constabiliri quoque poterunt ea quæ divinitus revelata non sint, etsi mutabilia. Quam ob rem Apostoli definiunt sub tutela Spiritus sancti (*visum est Spiritui sancto et nobis*, Act. XV), ut *a sanguine et suffocato* (rebus mutabilibus sed necessariis eo tempore) christifideles abstineantur (3). c) *Expresse*, cum disertis conceptisque verbis jus credendum exprimitur. Unde tridentini PP.: « Si quis dixerit matrimonium non esse vere et proprie unum ex septem legis evangelicæ sacramentis a Christo Domino nostro institutum... anathema sit (4). » Res per se liquet. d) *Tacite*, dum factum cum jure servandum, seu factum quod a jure pendet atque in eo fundatur, adstruitur. Rem firmemus exemplo trid. Synodi: « Si quis dixerit in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est et magistra, non esse veram de baptissimi sacramento doctrinam: anathema sit (5). » Hoc canone *tacite* sancita est forma quam Romana Ecclesia in ba-

loqui per Ecclesiam, credendum est, Papam non posse errare. Summa p. III, tit. XII, c. VIII, § II. Hinc sanciri definitione poterit, Ecclesiam errare non posse, cum doceat, vertentibus hisce temporibus, nedium perutilem, verum necessarium esse civilem Romanæ Ecclesie principatum. Iste canon mere disciplinam attingit; dogmaticus tamen est, eo quod jus involvit seu potestatem Ecclesiae in ejusmodi disciplina firmiter constituta.

(4) Sess. XXIV, can. 1.
(5) Sess. VIII, can. 2.

ptismi collatione adhibet, simulque ritus, quo eadem per infusionem tingere consuevit.

Hisce prælibatis, sive *directe*, sive *indirecte*, aut *expresse* aut *tacite* poterit Ecclesia, quemadmodum huic melius in Domino placuerit, psychosomaticam Deiparentis Assumptionem dogmatice constituere. Si *directe*, nobilior atque firmior erit definitio: nobilior, quum sic veritas Assumptionis ad ea quæ divinitus revelata sunt, certo veroque pertineat; firmior, nam qui, secus ac definitum erit, quod Deus avertat, sentire corde præsumperit, naufragium circa fidem patientur, et ab Ecclesiæ unitate desciscet (1). Si vero *indirecte*, mitior atque congruentior apparebit definitio: mitior, hæreseos enim notam dumtaxat incurrent qui Ecclesiæ inerrantiae refragarentur; congruentior, quia pertinax et implacabile contra veritatem Assumptionis certamen deest, atque deerit fortasse deinceps. Si vero *tacite*, definitio satis abunde prodesset veritati nostræ, congruentique firmitate præpolleret; nimur si ecclesiastici ritus cuius fit usus in colenda B. M. Virginis Assumptione, prout nunc obtinet, alma sanctitas decerneretur. Nobis exempla suppeditat tridentina Synodus: « Si quis dixerit, cærimonias, vestes, et externa signa, quibus in missarum celebratione Ec-

(1) Huc animadvertis velim: quadruplicem Melchior Canus regulam exhibuit, quam summa theologi consensione amplexi sunt, ut certam dogmatici propositionem internoscamus. Eas regulas profert Canus hisce verbis: « Prima, et ea quidem manifesta, si contrarium asserentes pro hæreticis judicentur... Altera nota est, cum in hanc formam Synodus decreta præscribit: *Si quis hoc aut illud senserit, anathema sit...* Tertia est, si in eos qui

clesia catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit (2). » Et ita porro.

Quum autem Deiparentis Assumptio sit prope sequela logicumve compendium Imm. Conceptus, de utriusque veritatis harmonia in memorata formula loqui congruum videretur. Hanc cogitationem roborat Emus Bartholomæus D'Avanzo qui pulcherrima lucubratione: *Votum super schemate proposito de Romani Pontificis Infallibilitate* (XVII martii MDCCCLXX), n. XI hæc habet: « Quoniam, ex dictis, Infallibilitas cum Primatu tam arcte connectitur ut primatus ipse in ordine ad veritatem non sit nisi inerrantia; primatus vero sit ipsius Ecclesiæ fundamentum; de Romani Pontificis Primatu in capite Schematicis *De Ecclesia* pertractandum convenientius omnino videtur. »

ORATIO III.

*De opportunitate definitionis
hac ipsa nostra
qua vivimus et movemur, ætate.*

Cum omnia quæ licent, non omnia expediant; probe disquiritur, utrum memorata Virginis assumptæ definitio temporibus hisce nostris apprime collineat. Nos quidem ignoramus utrum, quomodo, quando et a quo Romanos inter Pontifices irretractabiliter de-

contradixerint, excommunicationis sententia ipso jure feratur... Quarta est, si quidquam, aut expresse et proprie a fidelibus firmiter credendum, aut tamquam dogma fidei catholicæ accipiendum dicatur, vel alii similibus verbis aliquid esse Evangelio, doctrineve Apostolorum, contrarium, De loc. theol. lib. 5, cap. 5, quæst. 4.

(2) Sess. XXII, can. 7.

finienda demum sit corporea sacræ Deiparentis in cælos Assumptio. Non est nostrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate (1). Verumtamen plerasque congruentiæ rationes leviter attingemus, quibus effloredit, licet tenuiter, hac ipsa temporum asperitate dogmaticæ definitionis opportunitas. Unde sit

Caput I.

Quid Rom. Ecclesia plerasque dogmaticas definitiones, quas inter ea que respicit Assumptionem, longa post temporum curricula distulerit?

1. Prout quibuscumque sciscitantibus liquet, ratio est quia illæ ad salutem necessariæ minime sunt, quæ catholicam nempe fidem aut devotionem fidelium augere vel imminuere possint. Theologicarum quæstionum, quacumque de re sint, duo quidem genera dignoscuntur. Unum est earum quæ ad catholicam fidem spectant, eamque promovent et augent, prouti sunt: an trinitas Hypostaseos credatur necesse sit; an solus Filius humanam assumpserit carnem; an vere fuerit passus; an vere mortuus; an vere resurgens, aliaque id genus plura. Species altera est earum quæ ad fidem non spectant, sed a theologis gratia suæ mentis exercitii proponuntur, veluti sunt: an Moyses et D. Paulus in hac vita degentes divinam conspexerint essentiam; an Christus meruerit angelis gratiam qua fulgent et gloriam qua fruuntur. De harum numero est quæstio hæc: *An B. V. Mariam cum anima et corpore Deus in cælum evenerit, nec ne.* Nihil enim refert utrum

(1) Act. Apost. 1, 7.

credas; et sive hoc, sive illud opineris, licet magnæ temeritatis labo foedatus, jacturam fidei non patieris, quum Romana Ecclesia omnium ecclesiarum magistra et doctrix hac de re nihil hucusque definierit. Id tacet Ecclesia ad eruditionem nostram, ut nempe discamus pie nos humiliari Deo, et concedere Deum aliquid posse, quod nos fatemur investigare non posse, ut in epistola ad Volusianum Augustinus notavit. Cum supra sensum hominis plurima sint, quæ nos scire dedecet; illa tantum nos scire Deus voluit quæ utilia sunt, et ad salutem consequendam necessaria: quæ vero ad curiosam cupiditatem pertinent, reticuit, ut arcana forent, nec illa suæ revelavit Ecclesiæ, utspte non necessaria ad salutem. Deus igitur in hac via non quæ nostro palato curiositatique prorsus indulgeant, sed quæ utilitati cōsulant, sacra patefacit mysteria. In altera tamen vita, in patria, cuncta nostra bona desideria implebit, et tunc omnem nobis veritatem aperiet, ad quam nunc Spiritus sanctus, donec eo perveniamus, paulatim ducedit. Hoc est quod Apostolus ait: *Ex parte cognoscimus: cum autem venerit quod perfectum est, evanescabitur quod ex parte est* (2). Quam ob rem ante dogmaticam definitionem, cum nondum eam Spiritus veritatis in omnem veritatem inducens Ecclesiæ suæ revelaverit, in auctoritate Rom. Pontificis placide conquiescamus oportet. « Cum nondum æterna sapientia tanti mysterii (scilicet Imm. Conceptus) penetralia patefecerit, in Dei, Romanorumque Pontificum au-

(2) I. ad Cor. XIII, 9.

ctoritate debent fideles populi conquiescere, » inquit Gregorius XV in epistola ad regem Hispaniæ.

2. Si qua tamen ratio, temporum historia et nostro dumtaxat tenui iudicio ducibus, peti congrue velit, quare nempe tamdiu desiderata Virginis assumptæ dogmatica definitio ad hoc usque tempus dilata fuerit; hæc, si mihi fas est libere loqui, congruentior esse videretur: quia videlicet peropportuna novissimis hisce temporibus apparet, maximam in catholicam rem utilitatem afferens. Et hæc princeps causa est quæ movet impellitque cūjusvis catholicæ veritatis testem, magistrum ac judicem, ut super Cathedram sedeat, et veritatem aliquam irrefractabili firmare queat assensu, dummodo nempe magnam christicolis utilitatem gignat. Quandoquidem de pluribus catholicæ doctrinæ capitibus nonnisi successu temporum dogmaticæ editeæ fuerunt ab Ecclesia definitiones, quoties adjunctarerum id postulabant. Hoc quidem factitatum est vel quia veritatem quæ in Ecclesia obtinebat antiquitus, liberi cogitatores impugnabant, aut quodammodo temerarunt; vel quia excitatæ contentiones sunt et controversiæ, quibus fidelium animi turbarentur; vel denique si dogmatica definitio in rem catholicam benevertat, et uberrimis æternæ vitæ fructibus onusta progerminet.

Hisce præfactis, dicere faterique non ambigimus: longa temporum curricula fluxerunt, quin veritas Assumptionis præfiniretur: post multum vero temporis definienda proponitur, neendum quia fidelium iudicio pietatique conformius apparet, nec non paucis

actorum temporum hæreticis atque catholicis os obstruit, tumidamque compescit superbiam; verum etiam in illam erigimur spem fore, ut per id temporis quod triste gravidumque procellis navim Piscatoris minitur, ingentem sane nec non peropportunam contulerit utilitatem. Quod ex rebus mox dicendis liquidius et uberioris patet.

Caput II.

Omnes utriusque mundi creature, non excepto Creatore, Virginis assumptæ dogmate mirum in modum congaudenter.

1. Egregie, ut solet, Augustinus inquit: « Quid fortius desiderat anima, quam veritatem (1)? » Quanto tamen magis dogmaticum pro Virginis Assumptione decretum, de quo nulla penitus suboriri dubitatio potest? Id apud homines invenitur, ut quæ decora et ornamenta in illum conferuntur, quocum magna nobis benevolentia intercedit, ea magnopere ad nos pertinere quodammodo arbitremur; quodque gratum eidem esse novimus, id nostras animas non minori quidem voluptate perfundat. Quocirca, si Rom. Pontifex ab omni tribu et gente et populo et natione postularet, utrum discuperent infallibile de Virginis Assumptione decretum, omnium ardens votum ad instar electrici fluxus æternam in Urbem Orbis caput amore cordis ignitum atque mentis splendore coruscans perveniret, et universus ei populus, quemadmodum Joacim summo Pontifici in decernendo pro Judith honores, una quasi voce re-

(1) Tract. 6 in Joan., num. 5.

spondebit: *Fiat, fiat* (1). Si hac de re sacrorum Antistites interrogarentur, cum sua quisque diœcesi suffragium pro sacro dogmate ferret, et conversus ad Petrum inclamaret: in hac quam profitemur, Assumptionis veritate *confirmat fratres tuos*. Id optima ratio suadet, quum Marianum illud corpus supernæ lucis candore resplendens divinum Puerulum per quem obtinere gloriam immortalem confidunt, eis mystice gignat; enim vero quotidie mysteria renovantur. Tot sunt tamque uberes sacræ lœtitiae sensus quibus afficiuntur hoc dogmate memores, ut eas in sinu continere non valeamus. Ipse Rom. Pontifex qui propter eos *qui foris sunt*, quacumque de re vexatus, quacumque de re spoliatus, dicere cum Prophetā potest: *Torcular calcavi solus et de gentibus non est vir mecum; intus, in Ecclesia catholica Assumptionis dogmate quod mire solatur animum et recreat, infandum posset sui cordis dulcorare mœrem.* Quæ cum ita se habeant, Ex^{mus} ac Ill^{mus} Aloysius Vaccarius inquit: « Certissimum est quod si Sedes Apostolica, vel aliquod Concilium œcumenicum solemniter et dogmatice in futuro definiat hunc novum articulum fidei, profusis gaudiis totus in orbe terrarum mundus exultabit, lœtabiturque lœtitia inenarrabili et glorificata (2). »

2. Gaudent sancti, quia corpus illud cœlesti lumine micans tot retro sœculis optatum edidit Salvatorem per quem æternam consequi gloriam promeruerunt. Congaudent angeli, quum

(1) Jud. xv, 12.

(2) De B. V. M. Morte, Resurr. et in cœlum gloria Assumpt., cap. ix, art. ii.

glorificatum illud corpus divinum generit Verbum J. C. D. N. per quem laudant angeli atque archangeli, cherubim quoque ac seraphim, per quem sanctis hominibus perduellium angelorum sedes impletæ quodammodo sunt. Hinc de Christo ex Virgine nascituro canebat Psalmographus: *Implebit ruinas* (3); ac si dicere velit: rebellium angelorum sedes replere conabitur. Et in hoc tantummodo sensu Christus Redemptor et Maria Redemptrix angelorum a sacris DD. quandoque vocitantur. Sed, ut melius horum lœtitiam in Assumptionis dogmate comprobemus, eorumdem lœtitiam in Assumptionis die cognoscamus oportet. D. Bernardus autem, cœlum empyreum evacuatum fuisse, ut in occursum Dei Genitricis exiret. Angeli gaudebant, archangeli jubilabant, throni exultabant, dominationes psallebant, principatus harmonizabant, potestates citharizabant, cherubim et seraphim hymnos concinebant, usque ad supremum divinæ Majestatis tribunal suam Reginam deducentes (4).

Sed alibi (5) argumentum hoc prosecuti sumus. Est primum igitur inferre maximam angelorum et sanctorum lœtitiam in Assumptionis dogmate ab angelorum atque sanctorum maxima lœtitia in Assumptionis die.

3. Dogmatica definitio est beatæ ipsimet Deiparæ perhonorifica, et ideo lœtitii affluens. Quid est enim ad laudem præclarus vel ad gloriam luctucentius quod singularem Dei erga suam Genitricem benevolentiam pa-

(3) Psalm. cix, 7.

(4) Serm. de Assumpt.

(5) Cf. I. Disquisitionem nostram, i part., c. ult.

tefaciat? Quemadmodum cæteri homines, cum jacerent in culpa, erecti sunt; Mariam vero Dominus ne rueret in culpam, sustentavit et fulsit, quod singularem ei gloriam præbuit: ita cæteri homines, cum in tumulo jacant, non eriguntur; Maria vero in tumulo jacuit, et æthereis circumamicta nitoribus æternum triumphatura, cœlica regna concendit, quod maximum illi decus honoremque patrit. Brevi: Assumptio Virginis est speculum totius suæ vitæ, et ideo gaudiorum omnium, omnium virtutum, omniumque prærogativarum mirabile centrum, ad eum pene modum quo domus post suam perfectionem est omnium lapidum, omnium linearum, omniumque virium quæ de fundamentis nascuntur, mirabilis unio. Deiparentis Assumptio Deiparentem ab omnibus mire distinguit hominibus, et ei proinde singularem gloriam mire constituit singularemque celsitudinem: nam idem est *distinctivum* et *constitutivum*, ut scholæ loquuntur. Hac novâ gloriâ gloria Virginis magnum sublime culmen attinget, novoque plausu beatam eam dicent omnes generationes, quia fecit ei magna qui potens est, et sanctum nomen ejus. Quæ cum ita sint, quot quantisque B. Virgo Deiparens ob Assumptionis dogma sacris lœtitiis perfundatur, sat difficile dictu est. Tria dogmata mirifice connectuntur. Dogma divinæ Maternitatis, radix cuiuscumque celsitudinis in ordine prædestinationis; dogma Imm. Conceptus, principium cuiuscumque sanctitatis in ordine gratiæ; dogma Assumptionis, beatitatis origo in ordine glorie. As-

sumptionis igitur dogmate B. Virgo postremæ celsitudinis culmen attingit.

4. Neque Christus minora gaudia sumit. In corpore namque suæ Genitricis glorificato suæ humanitatis originem cernit, atque proin ipsius meritorum, necnon humanæ salutis radicem contemplatur. Hic est venter, inquit, in quo Spiritus sancti virtute fui natura mirante conceptus et natus, humanæ salutis negotia gerens. Hi sunt pedes qui me puerulum in Ægyptum contulerunt, et in corpore clausum sacra velut pyxide per bethlemicas vias gestarunt. Hæ sunt manus quæ mihi cibum suppeditabant, dulcique me dilectione complectebantur. Illa sunt ubera quibus eram virginio lacte nutritus. Illud est mellifluum os quod mihi paradisi verba dirigebat. Illud autem peramabile cor quod ardentí me prosequebatur amore, atque in eo omnia mea verba conservabat et sapientissime conferebat. Illi denique purissimi oculi qui me in cruce patientem contemplabant, totamque per eos meam bibebat passionem. Hæc Christus in materno corpore premens, cor suum magna lœtitia replet.

Nec satis: impossibile omnino est oculo corporeo quantumvis glorificato Deum aliumve spiritum cernere. Porro Christus corporali oculo Matris corpus aspiciens, paulo majorem, ut sic dicam beatitudinem acquirit, et ipsi oculi bibunt in illo tamquam formosa crystallo gratum solamen, jucundam voluptatem, inenarrabilemque dulcorem. Hisce prælibatis, quantum Christus haberet gratum Virginis assumptæ dogma, ex cuius veritate tantam ipse

dulcedinem haurit? Eum pro Petri successore videtur ejus Patrem rogatum, ut non desiceret fides sua, corpoream Deiparentis Assumptionem ex cathedra docens.

Summa Trias magnopere gauderet. Ubi primum B. Virgo in anima et corpore nitens ad supremum Ss^{ma} Trinitatis thronum deducta est, clarissimo illo divinæ gloriæ lumine collustrata magnificavit Dominum, et exultavit spiritus ejus in Deo salutari suo. Æternus mox Pater eam uti Filiam acceptissimam, Filius ut Matrem dulcissimam, Spiritus sanctus uti Spensam charissimam arctissimo deitatis suæ complexu firmavit, ac in proximo throno gloriæ sacræ humanitatis Christi super omnes angelos et beatos eminentissime collocavit. Pater diadema suæ omnipotentiae dedit, Filius arcana suæ sapientiae revelavit, Spiritus sanctus charitatis suæ atque misericordiae donum ei contulit. Pater lunam, h. e. militantem Ecclesiam sub pedibus illius subjecit, Filius sole suæ clarissimæ visionis eam vestivit, Spiritus sanctus coronam stellarum duodecim, h. e. omnium suorum donorum et gratiarum ornamenta capiti ejus imposuit. Si porro Ss^{ma} Trias Assumptionem Virginis tot tantisque cumularit honoribus, nollet eandem dogmatico firmari decreto, ut ab omnibus inconcussa fide teneretur?

5. Imo praefatum dogma, quid dicam? omnium paulisper damnatorum pœnam dulcoraret. Etenim nonnullorum sententia est, in die Assumptionis B. M. V. omnes damnatos remedium quiddam ac refrigerium sentire propter gratiam Virginis hac die in cælum

assumptæ. Non auderem hoc asserere, nisi pro me tenerem S. Odilonem abbatem cluniacensem qui hæc habet: « Dicam aliquid plus, si audeo, dicam fideli præsumptione, dicam pia temeritate. Totus mundus hodie condigna jubilatione lætatur et gaudet, tartarus tantummodo ululat, fremit, et submurmurat; quoniam gaudium, et lætitia hujus diei claustris infernalibus inclusis aliquod remedium et refrigerium præstat. Non audent, ut opinor, ministri tartarei hodie attingere suos captivos, quos recolunt redemptos illius sanguine, qui pro mundi salute est dignatus nasci de Virgine (1). » Animadverte, hunc S. Patrem non asserere damnatos nullum sustinere supplicium in festo Assumptionis B. M. V.; sed tantum eo die dæmones tangere illos non audent: quod certe non est modicum remedium, nec parva consolatio miseris illis afflictis, licet aliunde gravius torqueantur. Si quid proinde refrigerii Assumptionis die recipiant damnati, quanto magis id censendum pariter est, si prædicta veritas Assumptionis addogma catholicum eveneretur? Per spicula res est.

6. Cuncta denique congaudent universæ creationis elementa; quia in mariano corpore, de cuius Assumptione dogmaticum decretum versatur, tamquam in rutilo cælo divinus emicuit Sol, cuius splendores caligantem irradiavere naturam. Homine siquidem lapso, tota ruit natura, totus mundus, ut ait Bossuetus, magnum erat idolorum templum, et, excepto Deo, totum erat Deus. Ita sol erat

(1) Serm. de Assumpt.

Apollo, luna Diana, mare Neptunus, nemora Dryades, flumina Danaides, homo Deus, creatura Creator. Quis tamen mythologicum hoc velamen dilaceravit? *Fiat* Mariæ quod Verbo divino humanitatem præbens, universam naturam a tetrico chaos iterum traxit, adeo, ut *fiat* Dei mundum fecerit; *fiat* Mariæ mundum refecerit. Marianum proinde corpus æternum Verbo purissimam suppeditans carnem, instrumentum fuit universalis rerum instauracionis. « *Incarnatio*, » percutus inquit Cajetanus, « est elevatio totius universi in divinam personam. Deus enim universo mundo se summe communicavit, cum incarnatus est; assumpta enim natura humana, assumpsit spiritualia, corporalia, sensitiva et vegetativa: unde in uno homine totum mundum evexit, deificavit, et quodammodo redemit. » Quapropter in Litaniis Lauretanis: *Fili Redemptor mundi Deus*, orare consuescimus. Vox autem mundi omnem significat creaturam per illud Joannis: *Et mundus per ipsum factus est* (1).

Exinde planum fit, ut Assumptionis veritas, universa terræ cælique jubilante natura, catholicum dogma pronuntiaretur. Cælum quod videt, mundus qui credit, res aliæ quæ faciunt verbum Dei, pro Assumptione Virginis erga Pontificem Romanum ardentissima supplicia vota convergunt. Cælum quod Pontificem hunc ab hoste protegit, mundus qui eum ardentí amore complectitur, natura quæ illi salutem non lædit, communem quasi obolum lubenter Romam

(1) Cap. i, 10.

mittunt, ut optatum dogma facilius obtinerent. Id mysticum obolum, ea supplicia vota lubenter excipit summus Ecclesiæ Primas, adeo, ut incipiat aperiri pro assumptæ Virginis dogmate desiderium collum æternorum, utriusque Jerusalem, Cæli ac Romæ, utriusque summi Capitis, Christi ac Leonis desiderium, ut ita loquar, cælestium romanorumque collum æternorum.

Caput III.

De analogiis inter Leonem XIII et dogmaticum Virginis assumptæ decretum.

1. Nequaquam hoc capite nobis aperire animus est, Leonem XIII ad Assumptionis decretum dogmaticum edendum a divina Providentia fuisse certo veroque constitutum. Hæc tantummodo mens nobis insedit, eas quas nunc referimus, analogias tamquam radios esse, qui suo splendore, priusquam sol oriatur, longinquam invadunt, superioremque nubem. — Liberi cogitatores, si veritati apprime studerent, ex iis dumtaxat externis quibus Ecclesia perfunditur, harmoniis eam agnoscere faterique deberent.

Leo, decimustertius hoc nomine (quem diu pro universæ Ecclesiæ bono incolumem Deus sospitemque servet), limina lucis invit auspicante hoc ævo, ut in finem vergente magnus ille Pontifex longo vitæ curriculo, necnon sapientia, auctoritate, omnique virtutum genere totam hanc nonadecimam complectetur ætatem. Omnia in eo tamquam mysteria latent. Si proinde genitores